

LARS MOLIN – ALIAS LASSE-MAJA

Lasse-Maja är ett mytomspunnet namn med en historisk koppling till Järfälla och då framförallt Barkarby.

Lars Molin föddes 1785 i södra Bergslagen. Fadern var bergsman, men dog när Lars var åtta år gammal. Några år senare gifte modern om sig. Om man får tro Lasse-Majas egna ord blev han redan i de tidiga tonåren intresserad av kortspel och för att täcka sina skulder började han stjäla. När han stal pengar hemma blev han upptäckt och tvingades fly. Han fick hjälp av en torpar-dotter vid namn Maja att hålla sig gömd. En dag provade han Majas kläder och så föddes Lasse-Maja.

Förlovad med bondson

Rollen som kvinna tycks han ha spelat med bravur. Många lät sig luras och han fick med hjälp av förfalskade betyg anställningar på flera ”finare” gårdar som hushållerska. Anställningarna lämnade han raskt, oftast med fickorna fulla av stöldgoods. En tid var Lasse-Maja

till och med förlovad med en välbeställd bondson. Flera gånger blev han arresterad och dömd, men han lyckades alltid fly.

Lyckan vände dock i Järfälla. Natten mellan den 6 och 7 februari 1812 bröt sig Lasse-Maja in i Järfälla kyrka för att stjäla kyrksilvret tillsammans med två kumpaner, Johan Cron och Johan Westerberg. I sina memoarer nämner Lasse-Maja endast Cron och pekar också ut honom som drivande. Själv ville Lasse-Maja inte alls följa med, eftersom han var rädd för att det skulle spöka i kyrkan. I vapenhuset hittade man yxor och spett som användes för att bryta igenom muren in till sakristian. I sakristian förvarades kyrkokassan, fattigkassan och kyrksilvret.

Igenkänd på Slottsbacken

Enligt egen utsago kände sig Lasse-Maja sjuk under inbrottet och han berättar i sina minnen att han var så förvirrad att han tyckte sig se att hela läktaren var fylld med folk. Han säger också att ”ty så djupt sjunken jag än var i laster, hade likväl ej någon kyrkstöld förr blivit begången av mig”. Tiden efter inbrottet fylls han uppenbarligen av samvetskval. Dessutom kände han sig lurad av Cron, som sålt kyrksilvret utan att dela pengarna. Lasse-Maja hade också lämnat 200 riksdaler av bytet i förvaring hos Cron.

Några veckor senare blir Lasse-Maja igenkänd på Slottsbacken, grips och sätts i häkte. I sin ficka hade han pengar från kyrkstölden i Järfälla.

Domen blir hård, 40 par spö samt livstids fästningsarbete. Hans medhjälpare fick dryga bötesbelopp och alla tre fick sitta en söndags uppenbar kyrkoplikt vid Järfälla kyrka. Spöstraffet avtjänades på Barkarby torg. Om det berättar Lasse-Maja själv: ”Man hissade upp mig, så att jag hängde mellan himmel och jord; profossen spottade i händerna mellan vart par /spö/.

– Jag skrek så att trumhinnorna kunde spricka på länsman och profossen för deras beska frukost.”

Benådad 1938

På Carlstens fästning vid Marstrand avtjänade Lasse-Maja sitt livstidsstraff. Därifrån lyckades han fly vid ett tillfälle, återigen förklädd till kvinna, men blev snabbt infångad. 1833 utkom ”Den riksbekante Lasse-Majas besynnerliga öden. Av honom själv berättade.” Om han skrivit boken helt själv eller fått hjälp är inte känt, men det är en ganska ingående skildring av hans liv.

Lasse-Maja blev benådad 1838 och efter ett par års kringflackande, där han bland annat livnärde sig på att berätta historier ur sitt tidigare liv, slog han sig ned som bonde. Han avled 1845 och ligger begravd i Arboga.

Kyrksilvret återfanns i nedsmält skick och nya föremål tillverkades 1813. De stals i sin tur 1870 – och denna gång fann man varken silvret eller tjuvarna.

Ingrid Kennerstedt Bornhall